

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ίδρυση Ελληνικού Κέντρου Αμυντικής Καινοτομίας, εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, σύσταση Κοινού Σώματος Πληροφορικής στις Ένοπλες Δυνάμεις και λοιπές διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε επτά Μέρη (Α΄-Ζ΄), και εβδομήντα επτά (77) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου, και αφορά, μεταξύ άλλων, ρυθμίσεις για τη σύσταση του Ελληνικού Κέντρου Αμυντικής Καινοτομίας, τη μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, την ίδρυση τμήματος Πληροφορικής στη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων, τη σύσταση Κοινού Σώματος Πληροφορικής των Ενόπλων Δυνάμεων, και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-2), με τίτλο «Σκοπός και Αντικείμενο», περιλαμβάνει τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο του νομοσχεδίου (άρθρο 2).

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 3-13), με τίτλο «Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας», περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά με τη σύσταση του Ελληνικού Κέντρου Αμυντικής Καινοτομίας ως ανώνυμης Εταιρείας, η οποία λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος (άρθρο 3), τον σκοπό και το αντικείμενό του (άρθρο 4), το μετοχικό του κεφάλαιο (άρθρο 5), τους πόρους του (άρθρο 6), τις απαλλαγές οικονομικής φύσης και τα προνόμιά του (άρθρο 7), και την αρμοδιότητά του για την εισήγηση του Ειδικού Στρατηγικού Σχεδια-

σμού Προγραμμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης καθώς και γενικότερα θέματα ως προς τα προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 8). Περαιτέρω, ορίζει ζητήματα σχετικά με την εποπτεία του Ελληνικού Κέντρου Αμυντικής Καινοτομίας (άρθρο 9), τις αρμοδιότητές του (άρθρο 10), τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί των έργων και των προϊόντων που υλοποιούνται στο πλαίσιο προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης, εξαιρουμένων των Διακρατικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (άρθρο 11), τη στελέχωση του Ελληνικού Κέντρου Αμυντικής Καινοτομίας, των θυγατρικών εταιρειών και των ταμείων του (άρθρο 12) και κυρώνεται το Καταστατικό του (άρθρο 13).

Το Μέρος Γ' (άρθρα 14-42), που φέρει τον τίτλο «Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου Ανώτατων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων», εισάγει τροποποιήσεις στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των Α.Σ.Ε.Ι., με σκοπό την εναρμόνισή του με το αντίστοιχο των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Ειδικότερα, διά των άρθρων 14 έως 34 του φερόμενου προς ψήφιση νομοσχεδίου τροποποιούνται διατάξεις του ν. 3187/2003 και εισάγονται ρυθμίσεις σχετικά με την αυτόνομη διοργάνωση προγραμμάτων διδακτορικών σπουδών από τα Α.Σ.Ε.Ι. (άρθρο 14), τα κριτήρια ανάδειξής τους σε Κέντρα Αριστείας (άρθρο 15), την προσθήκη νέων κατευθύνσεων στη Σχολή Ικάρων (άρθρο 16), την ίδρυση, κατάργηση και μετονομασία των προγραμμάτων δεύτερου και τρίτου κύκλου σπουδών στα Α.Σ.Ε.Ι. (άρθρο 17), τη διαδικασία εκλογής και τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης (άρθρο 18), τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου Ανώτατης Ακαδημαϊκής και Στρατιωτικής Εκπαίδευσης (άρθρο 19), τις κατηγορίες Διδακτικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (άρθρο 20), τις προϋποθέσεις εκλογής Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού χωρίς διδακτορικό δίπλωμα (άρθρο 21), τον προγραμματισμό της προκήρυξης των θέσεων, τη διαδικασία εξέλιξης, το διδακτικό έργο και τις υποχρεώσεις των μελών Δ.Ε.Π. (άρθρα 22 έως 25), το ασυμβίβαστο της ιδιότητας του Κοσμήτορα με επαγγελματική απασχόληση εκτός Α.Σ.Ε.Ι. (άρθρο 26), τη σύνθεση του πειθαρχικού συμβουλίου των μελών Δ.Ε.Π. (άρθρο 27), τη διαδικασία διορισμού των μελών Στρατιωτικού Διδακτικού Προσωπικού (άρθρο 28), τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (άρθρο 29), την κατανομή των μελών Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού σε τομείς και εργαστήρια (άρθρο 30), τη διαδικασία επιλογής επισκεπτών καθηγητών (άρθρο 31), την αντιστοίχιση του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου των Α.Σ.Ε.Ι. με τη Σύγκλητο των Α.Ε.Ι. (άρθρο 32), τις διδακτικές και ερευνητικές δυνατότητες των Ομότιμων Καθηγητών (άρθρο 33) και τη συγκρότηση Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (άρθρο 34). Περαιτέρω, διά των άρθρων

35 έως 42 εισάγονται ρυθμίσεις αναφορικά με την εξαίρεση από το σύστημα αξιολόγησης του ν. 4940/2022 των μελών Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. των Α.Σ.Ε.Ι. (άρθρο 35), την επέκταση της εφαρμογής στα Α.Σ.Ε.Ι., αφενός, του ηλεκτρονικού συστήματος «ΑΠΕΛΛΑ» για τις διαδικασίες εκλογής των μελών Δ.Ε.Π. και, αφετέρου, του Μητρώου Εσωτερικών και Εξωτερικών Εκλεκτόρων (άρθρα 36 και 37), την εξουσιοδότηση προς τους συναρμόδιους υπουργούς να ρυθμίζουν θέματα που αφορούν την εκλογή και εξέλιξη των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Σ.Ε.Ι. (άρθρο 38), τη συμμετοχή στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων σε ερευνητικά προγράμματα (άρθρο 39), τη συμμετοχή στρατιωτικού προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων σε μετεκπαιδευτικά προγράμματα εξειδίκευσης και σε εκπόνηση μεταδιδακτορικής έρευνας (άρθρο 40), τη συμπλήρωση των εξουσιοδοτικών διατάξεων προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας αναφορικά με τα Α.Σ.Ε.Ι. (άρθρο 41) και τον καθορισμό των μεταβατικών διατάξεων για την παράταση των συμβάσεων του Εκπαιδευτικού Προσωπικού με Σύμβαση των Α.Σ.Ε.Ι. (άρθρο 42).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 43-58), με τίτλο «Ίδρυση τμήματος Πληροφορικής στη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων και σύσταση κοινού Σώματος Πληροφορικής στις Ένοπλες Δυνάμεις», περιλαμβάνει δύο Κεφάλαια (Α' - Β').

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 43-46), με τίτλο «Ίδρυση τμήματος Πληροφορικής στη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων», τροποποιεί διατάξεις του ν.δ. 562/1970 και ιδρύει τμήμα Πληροφορικής στη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (άρθρο 43), προσθέτει στην Πτέρυγα λοιπών Σωμάτων την Πληροφορική (άρθρο 44) και ορίζει την ονομασία και την αρχαιότητα των πτυχιούχων του τμήματος Πληροφορικής (άρθρο 45). Τέλος, στο άρθρο του ν.δ. 562/1970 σχετικά με την επιστράτευση εμπίπτουν όλοι οι μαθητές της Στρατιωτικής Σχολής Αξιωματικών Σωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών της Πληροφορικής (άρθρο 46).

Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 47-58), υπό τον τίτλο «Σύσταση Κοινού Σώματος Πληροφορικής στις Ένοπλες Δυνάμεις», συνιστάται Κοινό Σώμα Πληροφορικής των Ενόπλων Δυνάμεων (άρθρο 47), και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, την αποστολή του Κοινού Σώματος (άρθρο 48), τη στελέχωσή του (άρθρο 49), τις υπηρεσιακές μεταβολές (άρθρο 50), την ιεραρχία και την εξέλιξη των στελεχών του νέου Σώματος (άρθρο 51), τη στολή, τους βαθμούς, το έμβλημα και τις ηθικές αμοιβές (άρθρο 52), και την οικονομική και διοικητική μέριμνα (άρθρο 53). Περαιτέρω, επέρχονται τροποποιήσεις στους ν. 2439/1996 και 3883/2010 ως προς τον αποστρατευτικό βαθμό (άρθρα 54 και 57), τις διακρίσεις και τις ειδικότητες (άρθρο 55), και τον καταληκτικό βαθμό (άρθρο 56). Επίσης, συνιστάται Τμήμα Τεχνητής

Νοημοσύνης στη Διεύθυνση Πληροφορικής του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (άρθρο 58).

Στο Μέρος Ε΄ (άρθρα 59-72), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις», ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών των Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας προς τα στρατιωτικά νοσοκομεία (άρθρο 59), την εξόφληση δαπανών των στρατιωτικών νοσοκομείων και του Νοσηλευτικού Ιδρύματος Μετοχικού Ταμείου Στρατού (άρθρο 60), τον καθορισμό του ποσού του εφάπαξ βοηθήματος που χορηγείται στους μετόχους των Ταμείων Αλληλοβοηθείας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας (άρθρο 61), την ειδική αποζημίωση των πληρωμάτων των πλοίων του Πολεμικού Ναυτικού που βρίσκονται σε αποστολή και του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων που εκτελεί ειδικές αποστολές (άρθρο 62), την υποχρέωση καταβολής παραβόλου για την εγγραφή στο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα (άρθρο 63), και την εγγραφή εσόδων στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας από την αξιοποίηση μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού (άρθρο 64). Επίσης, θεσπίζονται ειδικά προγράμματα θητείας (άρθρο 65), τροποποιείται το σύστημα αναδοχής φάρων (άρθρο 66), λαμβάνονται μέτρα πυροπροστασίας που αφορούν καθαρισμούς οικοπέδων περιμετρικά των στρατιωτικών εγκαταστάσεων (άρθρα 67-69), παρέχεται εξουσιοδότηση προς έκδοση προεδρικού διατάγματος για τον καθορισμό στρατηγική ασφάλειας εθνικών διαβαθμισμένων πληροφοριών (άρθρο 70), προβλέπεται η συμμετοχή των Ανώτατων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στην ηλεκτρονική υπηρεσία «ΕΥΔΟΞΟΣ» (άρθρο 71), και παρατείνεται έως την 31η.12.2026 η εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας επί του Οικοδομικού Συνεταιρισμού Μονίμων Αξιωματικών Ελληνικού Στρατού (άρθρο 72).

Στο Μέρος ΣΤ΄ (άρθρα 73-76), υπό τον τίτλο «Τελικές, μεταβατικές εξουσιοδοτικές και καταργούμενες διατάξεις», ορίζονται οι εξουσιοδοτικές (άρθρο 73), οι τελικές (άρθρο 74), οι μεταβατικές (άρθρο 75), και οι καταργούμενες (άρθρο 76) διατάξεις.

Τέλος, το Μέρος Ζ΄ (άρθρο 77), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 4

α. Η περ. α΄ της παρ. 1 ορίζει ότι σκοπός του Ελληνικού Κέντρου Αμυντικής Καινοτομίας είναι η «παρακολούθηση και ο συντονισμός των διακρατικών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των Διακρατικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας του άρ-

θρου 75 του ν. 3978/2011 (Α' 137), για λογαριασμό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπείται στα προγράμματα αυτά από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας και την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας». Ακολούθως, η περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 9 ορίζει ότι η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων «α) Συντονίζει την υλοποίηση και την παρακολούθηση διακρατικών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των Διακρατικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας, από το Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας, καθώς και των εθνικών προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης, στο πλαίσιο υλοποίησης της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής». Εν προκειμένω, θα μπορούσε να διευκρινισθεί αν ο συντονισμός των διακρατικών προγραμμάτων, ασκείται από το Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας ή τη Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

6. Παρατηρείται ότι η περ. ζ' της παρ. 1, σχετικά με την ίδρυση θυγατρικών εταιριών, έχει όμοιο περιεχόμενο με την περ. ε' της παρ. 3. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε η περ. ζ' της παρ. 1 να απαλειφθεί και, εν συνεχεία, να αvariμθηθούν οι περιπτώσεις που έπονται.

2. Επί του άρθρου 12

α. Η παρ. 2 ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με τη μετάθεση πολιτικού και στρατιωτικού προσωπικού «στο Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας, στα ταμεία του άρθρου εικοστού όγδοου του καταστατικού του ή στις θυγατρικές του». Εν συνεχεία, η περ. ε' ορίζει ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τον χρόνο υπηρεσίας «των μετατιθέμενων στο Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας». Ερωτάται, εν προκειμένω, αν η ανωτέρω ρύθμιση θα έπρεπε να συμπεριλάβει και τους μετατιθέμενους «στα ταμεία του άρθρου εικοστού όγδοου του καταστατικού του ή στις θυγατρικές του», δοθέντος ότι αυτό είναι το αντικείμενο ρύθμισης της παρ. 2.

6. Στην παρ. 2, η φράση «των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικές πράξεις», θα μπορούσε να διορθωθεί στο ορθό «των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων».

γ. Η αναφορά στην περ. ε' της παρ. 3 «στις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 78 του παρόντος» πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «στις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 73 του παρόντος».

3. Επί του άρθρου 13 (άρθρο πέμπτο του Καταστατικού)

α. Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου πέμπτου του Καταστατικού, το Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας αναλαμβάνει, μεταξύ άλλων, «ια) Την ίδρυση ή συμμετοχή σε εταιρείες ή άλλα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν τους ίδιους ή παρεμφερείς σκοπούς με το Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας». Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 περ. α' του νομοσχεδίου, το Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας αναλαμβάνει «ως αναθέτουσα αρχή το σύνολο των αρμοδιοτήτων που αφορούν στην προκήρυξη, ανάθεση και εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων με αντικείμενο την υλοποίηση προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης και τον συντονισμό διακρατικών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των Διακρατικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας, κατ' εντολή και για λογαριασμό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των Ενόπλων Δυνάμεων, του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, τα οποία είναι και ο τελικός αποδέκτης των προϊόντων των υλοποιούμενων προγραμμάτων».

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων θα μπορούσε να τεθεί ερώτημα αν είναι δυνατή η συμμετοχή στη διαγωνιστική διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης εταιρειών ή νομικών προσώπων που έχουν ιδρυθεί από το Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας ή στις οποίες αυτό συμμετέχει.

6. Περαιτέρω, παρατηρείται ότι η ανωτέρω περίπτωση ια' έπεται, εκ παραδρομής, της περίπτωσης ιε'. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να αναριθμηθεί στο ορθό: ιστ' και, αντίστοιχα, η περ. ιβ' σε ιζ'.

4. Επί του άρθρου 13 (άρθρο δέκατο πέμπτο του Καταστατικού)

Το άρθρο δέκατο πέμπτο του Καταστατικού, φέρει τον τίτλο «Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου» και περιέχει ρυθμίσεις για τα προσόντα και τις προϋποθέσεις ορισμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Κέντρου Αμυντικής Καινοτομίας.

Επισημαίνεται ότι η «συγκρότηση» συλλογικού οργάνου αναφέρεται στις ιδιότητες υπό τις οποίες τα μέλη του συμμετέχουν σε αυτό (άρθρο 13 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας – ν. 2690/1999), ενώ η «σύνθεσή» του αφορά τα συγκεκριμένα πρόσωπα που συμμετέχουν σε αυτό (άρθρο 14 του ανωτέρω Κώδικα). Επομένως, ο τίτλος του άρθρου δεκάτου πέμπτου του Καταστατικού, πρέπει να τεθεί στο ορθό: «Συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου».

5. Επί των άρθρων 14 και 17

Το άρθρο 14 τροποποιεί το άρθρο 1 του ν. 3187/2003 περί της αποστολής και οργάνωσης των Ανώτατων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Σ.Ε.Ι.). Σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 2, όπως αντικαθίσταται διά του παρόντος, τα Α.Σ.Ε.Ι. έχουν ως αποστολή: (...) «γ. Να διοργανώνουν αυτοτελώς, ή από κοινού με τα Α.Ε.Ι., προγράμματα δευτέρου και τρίτου κύκλου σπουδών [Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και Προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών (Π.Δ.Σ.), αντίστοιχα], σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τις κατευθύνσεις της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.), καθώς και να διεξάγουν επιστημονική έρευνα σε τομείς ενδιαφέροντος των Ενόπλων Δυνάμεων.». Ομοίως, το άρθρο 17, το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 4 του ν. 3187/2003, ορίζει (παρ. 4) ότι «[τ]α Α.Σ.Ε.Ι. δύνανται να διοργανώνουν αυτόνομα προγράμματα τρίτου κύκλου σπουδών [Προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών (Π.Δ.Σ.)] (...)». Οι ανωτέρω τροποποιήσεις εισάγονται, σύμφωνα και με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, με σκοπό την εναρμόνιση προς το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Παρατηρείται συναφώς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 63 του ν. 4957/2022, που διέπει την οργάνωση και λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τα Α.Ε.Ι. οργανώνουν προγράμματα σπουδών που διαρθρώνονται σε τρεις (3) κύκλους, ο δε τρίτος κύκλος σπουδών «(...) αφορά στην οργάνωση Διδακτορικών Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Π.Σ.)». Κατά τούτο, θα μπορούσε να αντικατασταθεί ο όρος «Προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών (Π.Δ.Σ.)» από τον όρο «Διδακτορικά Προγράμματα Σπουδών (Δ.Π.Σ.)».

6. Επί του άρθρου 16

Το άρθρο 16 εισάγει τροποποιήσεις στο άρθρο 3 του ν. 3187/2003 περί των Τμημάτων και των Τομέων των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Σ.Ε.Ι.). Σύμφωνα με τη νέα διατύπωση του πρώτου εδαφίου της περ. στ' της παραγράφου 1, «[ο]ι σπουδαστές της Κατεύθυνσης Ιπταμένων της Σ.Ι., οι οποίοι κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους αποτυγχάνουν στις πτήσεις ή κρίνονται υγειονομικά ακατάλληλοι, πλην όμως κατάλληλοι για ειδικότητες εδάφους, μπορούν ύστερα από αίτησή τους, που συνοδεύεται από αιτιολογημένη γνώμη του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (Ε.Σ.), να παραμείνουν στη Σ.Ι. μετατασσόμενοι είτε σε υφιστάμενη ή νέα κατεύθυνση πλην της κατεύθυνσης των Μηχανικών, σύμφωνα με την περ. γ', καθ' υπέρβαση του αριθμού των εισακτέων του αντίστοιχου έτους (...)». Η φράση «μετατασσόμενοι είτε σε υφιστάμενη ή νέα κατεύθυνση πλην της κατεύθυνσης των Μηχανικών, σύμφωνα με την περ. γ'» θα έπρεπε να αναδιατυπωθεί, κα-

θώς η μεν περ. γ' αναφέρεται στην ίδρυση νέων κατευθύνσεων, η δε κατεύθυνση Μηχανικών αποτελεί, σύμφωνα με την περ. β' του άρθρου 3 παρ. 1, υφιστάμενη κατεύθυνση της Σχολής Ικάρων. Κατά τούτο, θα μπορούσε, για λόγους νομοτεχνικής ακρίβειας, να προτιμηθεί η ακόλουθη διατύπωση: «μετατασσόμενοι είτε σε υφιστάμενη, πλην της κατεύθυνσης των Μηχανικών, ή σε νέα κατεύθυνση, σύμφωνα με την περ. γ'».

7. Επί του άρθρου 17

Με το άρθρο 17 αντικαθίστανται ο τίτλος και το περιεχόμενο του άρθρου 4 του ν. 3187/2003 (Α' 233) περί του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (Π.Μ.Σ.) των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Σ.Ε.Ι.). Ειδικότερα, στις τροποποιηθείσες παραγράφους 13 και 14 του άρθρου 4 ορίζονται τα εξής: «13. Επιχειρήσεις ή βιομηχανίες που εδρεύουν ή έχουν παράρτημα στην ημεδαπή δύναται να χρηματοδοτούν, εν όλω ή εν μέρει, την εκπόνηση βιομηχανικού διδακτορικού. Η οικονομική διαχείριση της χρηματοδότησης πραγματοποιείται μέσω του Ελληνικού Κέντρου Αμυντικής Καινοτομίας (...) 14. Η εκπόνηση βιομηχανικού διδακτορικού σύμφωνα με το παρόν δύναται να χρηματοδοτείται από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, του Ταμείου Χρηματοδότησης Αμυντικής Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας και από επιχειρήσεις ή βιομηχανίες, που εδρεύουν ή λειτουργούν παράρτημα στην ημεδαπή.».

Παρατηρείται ως προς τα ανωτέρω ότι η παράγραφος 14 επαναλαμβάνει τη δυνατότητα χρηματοδότησης του βιομηχανικού διδακτορικού από επιχειρήσεις ή βιομηχανίες που εδρεύουν ή λειτουργούν παράρτημα στην ημεδαπή, ενώ ίδια ακριβώς ρύθμιση έχει τεθεί και στην αμέσως προηγούμενη παράγραφο. Σκόπιμο είναι να απαλειφθεί το εδάφιο στη μία εκ των δυο παραγράφων του άρθρου.

8. Επί του άρθρου 23

Διά του άρθρου 23 επέρχονται τροποποιήσεις στο άρθρο 11 του ν. 3187/2003 περί της εκλογής και της εξέλιξης των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Σ.Ε.Ι.). Με τις παραγράφους 10Β και 10Γ που προστίθενται στο άρθρο 11, ορίζονται τα εξής: «10Β. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας ασκεί έλεγχο νομιμότητας των διαδικασιών εκλογής ή εξέλιξης μελών Δ.Ε.Π. των Α.Σ.Ε.Ι. μέσω της τριμελούς Επιτροπής της παρ. 10Γ, κατόπιν προσφυγής κατά της πράξης διορισμού ή εξέλιξης οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον για θέματα νομιμότητας. Η προσφυγή ασκείται εντός προθεσμίας εξήντα

(60) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης περί εκλογής ή εξέλιξης και δεν αναστέλλει τα έννομα αποτελέσματα της προσβαλλόμενης πράξης. Ο έλεγχος νομιμότητας από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας ολοκληρώνεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από την περιέλευση του φακέλου εκλογής ή εξέλιξης στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. 10Γ. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας συγκροτείται τριμελής Επιτροπή με τετραετή θητεία και αντικείμενο τον έλεγχο νομιμότητας των διαδικασιών εκλογής ή εξέλιξης των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Σ.Ε.Ι., την εξέταση των προσφυγών που υποβάλλονται για την ακύρωση των πρακτικών εκλογής και την υποβολή εισηγήσεων για την αναπομπή των φακέλων εκλογής ή εξέλιξης, όπου παρουσιάζεται παράβαση της νομοθεσίας και πλημμέλεια σχετικά με την τήρηση των διαδικασιών εκλογής ή εξέλιξης και την υποβολή γνώμης προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας μετά από την εξέταση του φακέλου. Η Επιτροπή αποτελείται από δύο (2) Νομικούς Συμβούλους του Κράτους και τον Διευθυντή Εκπαίδευσης του οικείου Γενικού Επιτελείου (Γ.Ε.).».

Εν συνεχεία, η τροποποιηθείσα παράγραφος 11 του άρθρου 11, ορίζει ότι «[ε]πί θεμάτων διαδικασιών προκήρυξης, εκλογής, επιλογής και εξέλιξης των μελών Δ.Ε.Π., τα οποία δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 138 έως 151 του ν. 4957/2022, περί των διαδικασιών εκλογής και εξέλιξης των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι.».

Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 151 του ν. 4957/2022, στο οποίο παραπέμπει η τροποποιηθείσα παράγραφος 11 του άρθρου 11, ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, ζητήματα σχετικά με την άσκηση ελέγχου νομιμότητας των διαδικασιών εκλογής ή εξέλιξης μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως η προθεσμία άσκησης προσφυγής, η συγκρότηση τριμελούς επιτροπής με αντικείμενο τον έλεγχο της νομιμότητας και η προθεσμία ολοκλήρωσης του ελέγχου νομιμότητας. Ωστόσο, στα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ο έλεγχος νομιμότητας της εκλογής ή εξέλιξης μελών Δ.Ε.Π. ασκείται σύμφωνα με τη διαδικασία που ρητώς περιγράφεται στις νέες παραγράφους 10Β και 10Γ, δηλαδή από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας και μέσω της τριμελούς επιτροπής που πρόκειται να συγκροτηθεί βάσει των εν λόγω διατάξεων. Κατά τούτο, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, για λόγους αποφυγής ερμηνευτικών δυσχερειών, να απαλειφθεί το άρθρο 151 από τα άρθρα στα οποία παραπέμπει, για αναλογική εφαρμογή, η νέα παράγραφος 11 του άρθρου 11 του ν. 3187/2003.

9. Επί του άρθρου 29

Το άρθρο 29 αντικαθιστά τον τίτλο και το άρθρο 22 του ν. 3187/2003 (Α' 233) περί των Μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και των Μελών Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού των Ανώτατων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Σ.Ε.Ι.).

α. Θα μπορούσε, στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2, η φράση «Στα μέλη Ε.Ε.Π. δύναται να ανατίθενται αυτοδύναμο διδακτικό έργο» να αντικατασταθεί από τη φράση «Στα μέλη Ε.Ε.Π. δύναται να ανατίθεται αυτοδύναμο διδακτικό έργο (...)».

β. Η παράγραφος 8 ορίζει ότι «[τ]α μέλη Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. υποχρεούνται: α) Να παρευρίσκονται στους πανεπιστημιακούς χώρους είκοσι δύο (22) τουλάχιστον ώρες εβδομαδιαίως, οι οποίες κατανέμονται σε τέσσερις (4) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες και να παρέχουν κάθε μορφής διδακτικό έργο με αριθμό διδακτικών ωρών ανάλογο με αυτό των μελών Δ.Ε.Π., καθώς και κάθε μορφής επιστημονικό και ερευνητικό έργο (...)».

Υπενθυμίζεται ότι, όπως έχει κριθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας και έχει επισημανθεί και στην από 8.9.2003 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής των Ελλήνων (επί του νομοσχεδίου «Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.), νόμος 3187/2003)», οι διδάσκοντες στις παραγωγικές σχολές των Ενόπλων Δυνάμεων δεν τελούν υπό τις αυτές ή όμοιες συνθήκες με τους καθηγητές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), καθώς οι σχολές αυτές θεωρούνται μεν ως ισότιμες προς τα λοιπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, δεν έχουν όμως τον χαρακτήρα αυτοδιοικούμενου ΑΕΙ κατά την έννοια του άρθρου 16 παρ. 5 του Συντάγματος: «(...) οι ειδικές παραγωγικές σχολές των Ενόπλων Δυνάμεων, όπως είναι η Σχολή Ικάρων, θεωρούνται μεν ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ισότιμα προς τα λοιπά, δεν έχουν, όμως, το χαρακτήρα των, κατά το άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος, ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τα οποία έχουν σκοπό την παροχή γενικής ανώτατης εκπαίδευσης και λειτουργούν βάσει των αρχών της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της πλήρους αυτοδιοικήσεως» (ΣτΕ 7μ 2136/1991, 3894/1996, 265/2002, 1223/2010). Εξ άλλου, και κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 4957/2022, «[η] ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.). Τα Α.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα και σε αυτά περιλαμβάνονται τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία, η Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης».

Προκειμένου να αποφευχθούν, συνεπώς, ερμηνευτικές δυσχέρειες, δοθέντος ότι οι Ανώτατες Στρατιωτικές Σχολές καθίστανται μεν ισότιμες κατά

νόμο με τα υπόλοιπα Α.Ε.Ι. και χορηγούν ισότιμα πτυχία, αλλά δεν εξομοιώνονται πλήρως με τα πανεπιστήμια, προτείνεται να αντικατασταθεί η φράση της περ. α΄ της παραγράφου 8 του άρθρου 22 του ν. 3187/2003 «στους πανεπιστημιακούς χώρους» με τη φράση «στους χώρους των Α.Σ.Ε.Ι.».

γ. Στην παράγραφο 11 ορίζεται ότι «[γ]ια τα πειθαρχικά ζητήματα των μελών Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 20». Επισημαίνεται συναφώς ότι το άρθρο 20 του ν. 3187/2003 ορίζει την πειθαρχική διαδικασία αναφορικά με την τέλεση παραπτωμάτων των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Σ.Ε.Ι., καθώς και τη συγκρότηση και, εν μέρει, τη σύνθεση του αρμόδιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, το οποίο αποτελείται από έναν (1) Σύμβουλο της Επικρατείας ως πρόεδρο, έναν (1) Αρεοπαγίτη, τον Πρόεδρο του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου, τον Αρχηγό του οικείου Γενικού Επιτελείου (Γ.Ε.) και τον Κοσμήτορα του οικείου Α.Σ.Ε.Ι., με τους αναπληρωτές τους.

Παρατηρείται συναφώς ότι στην περίπτωση του ν. 4957/2022, όπου η συγκρότηση του πειθαρχικού συμβουλίου για τα μέλη Δ.Ε.Π. είναι παρεμφερής με αυτήν του άρθρου 20 του ν. 3187/2003 για τα Α.Σ.Ε.Ι. (συμμετέχουν ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Αρείου Πάγου, ένας Αρεοπαγίτης ή ένας Σύμβουλος Επικρατείας, ένας Σύμβουλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο Αντιπρύτανης του Α.Ε.Ι. του διωκόμενου μέλους Δ.Ε.Π. και ένας Πρύτανης άλλου Α.Ε.Ι. της χώρας), η άσκηση της πειθαρχικής διαδικασίας σε βάρος μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού ανατίθεται σε διαφορετικό πειθαρχικό όργανο. Ειδικότερα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 186 του ν. 4657/2022, το Πειθαρχικό Συμβούλιο Μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. συγκροτείται με απόφαση του Πρύτανη του οικείου Α.Ε.Ι. και αποτελείται από έναν Πρόεδρο Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων, τον αρμόδιο Αντιπρύτανη, τον Κοσμήτορα άλλης σχολής από αυτή στην οποία υπηρετεί ο διωκόμενος και δυο μέλη Δ.Ε.Π.

Υπό το φως των ανωτέρω, ερωτάται αν στη διάταξη της παραγράφου 11 κρίνεται σκόπιμο να προβλεφθεί ειδική ρύθμιση για τα πειθαρχικά ζητήματα των μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) των Α.Σ.Ε.Ι., σε εναρμόνιση με τον ν. 4957/2022, ο οποίος προβλέπει διαφορετική σύνθεση των πειθαρχικών οργάνων που επιλαμβάνονται υποθέσεων μελών Δ.Ε.Π., αφενός, και μελών Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π., αφετέρου.

10. Επί του άρθρου 34

Διά του άρθρου 34 προστίθεται άρθρο 29Α στον ν. 3187/2003, στο εδάφιο γ΄ της παραγράφου 3 του οποίου ορίζεται ότι: «[έ]να (1) τουλάχιστον μέλος είναι δεν υπηρετεί καθ' οιονδήποτε τρόπο στο οικείο Α.Σ.Ε.Ι.». Προτείνεται η απάλειψη της λέξης «είναι».

11. Επί των άρθρων 47-58

Ο ν. 3883/2010, με τίτλο «Υπηρεσιακή εξέλιξη και ιεραρχία των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων - Θέματα διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων, Στρατολογίας και συναφείς διατάξεις», ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, ζητήματα που αφορούν τις υπηρεσιακές μεταβολές, την αξιολόγηση, την εξέλιξη, την ιεραρχία, την ανάκληση στην ενεργό υπηρεσία, και τον πειθαρχικό έλεγχο των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων.

Το Κεφάλαιο Β΄ του Μέρους Δ΄ νομοσχεδίου συνιστά Κοινό Σώμα Πληροφορικής (ΠΛΗ) των Ενόπλων Δυνάμεων και ρυθμίζει ειδικότερα ζητήματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, την αποστολή (άρθρο 48), τη στελέχωση (άρθρο 49), τις υπηρεσιακές μεταβολές (άρθρο 50), την ιεραρχία και την εξέλιξη (άρθρο 51) των στελεχών του νέου Σώματος. Ειδικότερα, η παράγραφος 1 του άρθρου 51 ορίζει ότι «[γ]ια τα συμβούλια κρίσεων και προαγωγών των στελεχών του Κοινού Σώματος Πληροφορικής (ΠΛΗ) εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄ του ν. 3883/2010». Περαιτέρω, στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι «[τ]ο άρθρο 23 και η παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 3883/2010 (...) εξακολουθούν να εφαρμόζονται για τους αξιωματικούς αυτούς μετά από την ένταξη ή τη μετάταξή τους στο Κοινό Σώμα Πληροφορικής (ΠΛΗ)».

Δοθέντος ότι στον ν. 3883/2010 υπάγεται το σύνολο των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, τίθεται το ερώτημα αν τα στελέχη του υπό σύσταση Κοινού Σώματος Πληροφορικής (ΠΛΗ) θα εξακολουθούν να υπάγονται στις λοιπές διατάξεις του, πλην των ζητημάτων που ειδικώς ρυθμίζονται στο νομοσχέδιο, όπως, για παράδειγμα, σε αυτές του Κεφαλαίου ΣΤ΄ περί Πειθαρχικού Ελέγχου.

12. Επί του άρθρου 49

α. Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι το Κοινό Σώμα Πληροφορικής (ΠΛΗ) στελεχώνεται, μεταξύ άλλων, «[μ]ε μετατάξεις στελεχών μέχρι τον βαθμό του Συνταγματάρχη, και αντιστοίχων, των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων» (περ. θ΄). Σύμφωνα με την παράγραφο 3, οι θέσεις προς πλήρωση με μετάταξη, κατά την ανωτέρω περ. θ΄, προκηρύσσονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Προϋπόθεση συμμετοχής στην προκήρυξη αποτελεί η κατοχή πτυχίου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της ημεδαπής στον τομέα της Πληροφορικής «[μ]όνο για την αρχική στελέχωση των θέσεων του Κοινού Σώματος Πληροφορικής (ΠΛΗ) σύμφωνα με την περ. θ) της παρ. 1 του παρόντος».

Δοθέντος ότι η έννοια της «αρχική[ς] στελέχωση[ς]» δεν προσδιορίζεται χρονικά, και ότι η περ. θ΄ της παρ. 1 αποτελεί πάγια ρύθμιση (βλ. και άρθρο

73 παρ. 7 του νομοσχεδίου), θα μπορούσε, ενδεχομένως, η φράση «[μ]όνο για την αρχική στελέχωση των θέσεων του Κοινού Σώματος Πληροφορικής (ΠΛΗ)» να αντικατασταθεί από τη φράση «κατά την πρώτη εφαρμογή της παρούσας».

6. Η παράγραφος 4 προβλέπει δικαίωμα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής κατά του πίνακα μετατασσομένων εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την κοινοποίησή της, ορίζει δε ότι «[μ]ετά από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας υποβολής της παραπάνω προσφυγής ή την απάντηση επί της προσφυγής που έχει υποβληθεί, οι πίνακες μετατασσόμενων και μη μετατασσόμενων κυρώνονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας».

Παρατηρείται ότι δεν ορίζεται προθεσμία απάντησης επί τυχόν ασκηθεισών προσφυγών, ούτε προβλέπεται περί του πρακτέου σε περίπτωση μη απάντησης ή καθυστέρησης απάντησης.

13. Επί του άρθρου 61

Το άρθρο 61 τροποποιεί το άρθρο 17 του ν.δ. 398/1974 ως προς τον καθορισμό του εφάπαξ βοηθήματος που χορηγείται στους μετόχους των Ταμείων Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας. Ειδικότερα, ορίζεται ότι «το επίδομα ιδιαιτέρων συνθηκών εργασίας λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ύψους του εφάπαξ βοηθήματος, αποκλειστικά, με τη μέγιστη προσαύξηση που προβλέπεται στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο της περ. Β΄ του άρθρου 127 του ν. 4472/2017 (Α΄ 74), την οποία έλαβαν οι μέτοχοι κατά τα έτη συμμετοχής τους στον Ειδικό Λογαριασμό και αφορά την οικογενειακή τους κατάσταση». Περαιτέρω, η παρ. 2 ορίζει ότι η ισχύς της προτεινόμενης αρχίζει από 1.1.2023.

Σημειώνεται, ενημερωτικά, ότι η περ. Β του άρθρου 127 του ν. 4472/2017, ως έχει μετά την τροποποίησή της με το άρθρο 24 του ν. 5045/2023, ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2024 (βλ., συναφώς, άρθρο 72 παρ. 2 του ν. 5045/2023).

Περαιτέρω, δοθέντος ότι η ισχύς του άρθρου 61 του νομοσχεδίου ανατρέχει στην 1.1.2023, για λόγους χρηστής διοίκησης και ασφάλειας δικαίου, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να τεθεί μεταβατική διάταξη. Ειδικότερα, θα μπορούσε να διευκρινισθεί αν η προτεινόμενη καταλαμβάνει όλες τις τυχόν εκκρεμείς από 1.1.2023 αιτήσεις χορήγησης εφάπαξ βοηθήματος ή μόνο των μετόχων που έχουν εξέλθει της υπηρεσίας από 1.1.2023. Περαιτέρω, σε περίπτωση ήδη καταβληθέντος εφάπαξ βοηθήματος, από την 1.1.2023 ως την έναρξη ισχύος της προτεινόμενης, θα μπορούσε να διευκρινισθεί αν αυτό επανυπολογίζεται.

14. Επί του άρθρου 62

Στην παρ. 3 η φράση «[α]πό την έναρξη ισχύος των αποφάσεων των δευτέρων εδαφίων των περ. ΚΓ΄ και ΚΔ΄ του άρθρου 127 του ν. 4472/2017, καταργούνται τα εδάφια, πέμπτο, έκτο και έβδομο, της περ. Β΄ του ίδιου άρθρου» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «[α]πό την έναρξη ισχύος των αποφάσεων του δευτέρου εδαφίου των παρ. ΚΓ΄ και ΚΔ΄ του άρθρου 127 του ν. 4472/2017 καταργούνται τα εδάφια πέμπτο, έκτο και έβδομο της περ. Β΄ του ίδιου άρθρου».

15. Επί του άρθρου 65

Το άρθρο 65 θεσπίζει ειδικά προγράμματα θητείας για άνδρες και γυναίκες, τα οποία συνδυάζονται με φοίτηση στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

α. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 η φράση «[κ]ατά παρέκκλιση των λοιπών διατάξεων» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τη φράση «[κ]ατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης».

β. Με την περ. γ΄ της παρ. 1 θεσπίζεται ειδικό πρόγραμμα θητείας για υποψήφιους διδάκτορες. Ειδικότερα, ορίζεται ότι «[τ]α Γενικά Επιτελεία προκηρύσσουν θέσεις για υποψήφιους διδάκτορες ή ενδιαφερόμενους για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής». Επισημαίνεται ότι στον ν. 4957/2022 («Νέοι Οριζόντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις») δεν απαντά ο όρος «ενδιαφερόμενοι για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής», αλλά ο όρος «υποψήφιοι διδάκτορες», οι οποίοι επιλέγονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και εγγράφονται στα μητρώα υποψήφιων διδακτόρων (άρθρα 90-97 του ν. 4957/2022).

γ. Στην παράγραφο 3 προβλέπεται η διαγραφή των συμμετεχόντων και η απόλυσή τους από τις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων «αν καταδικασθούν ή παραπεμφθούν αμετάκλητα σε δίκη» για κακούργημα ή για συγκεκριμένα πλημμελήματα (περ. ε΄), ή «αν διαπράξουν σοβαρά πειθαρχικά παραπτώματα» (περ. ζ΄).

Ως προς την περίπτωση της καταδίκης (οριστικής ή τελεσίδικης) και της αμετάκλητης παραπομπής σε δίκη παρατηρείται ότι δεν ρυθμίζεται τι μέλλει γενέσθαι σε περίπτωση αθώωσης, πόσω μάλλον σε περιπτώσεις καταβολής αποζημίωσης και καταλογισμού των διδάκτρων και κάθε άλλης δαπάνης που κατέβαλαν οι Ένοπλες Δυνάμεις, σύμφωνα με την παρ. 7.

Ως προς την περίπτωση διάπραξης «σοβαρών» πειθαρχικών παραπτωμάτων, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να γίνει είτε αναφορά σε συγκεκριμένα

πειθαρχικά παραπτώματα, τα οποία αξιολογούνται ως σοβαρά από τον νομοθέτη, είτε αναφορά σε παραπτώματα βάσει επαπειλούμενης ποινής.

δ. Στην παρ. 10 η φράση «κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 77 του παρόντος» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 73 του παρόντος».

16. Επί του άρθρου 66

Το άρθρο 66 αντικαθιστά το άρθρο 20 του ν. 4278/2014, το οποίο αφορά την ανάθεση σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα της υποχρέωσης εκτέλεσης εργασιών ή κάλυψης δαπανών εγκατάστασης, συντήρησης, επισκευής ή ανάδειξης ενός ή περισσότερων φάρων. Συγκεκριμένα, πέραν της ισχύουσας περίπτωσης α', κατά την οποία η ανάθεση πραγματοποιείται κατόπιν πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος που εκδίδει η Υπηρεσία Φάρων (Υ.Φ.), προστίθεται περίπτωση β', κατά την οποία η ανάθεση πραγματοποιείται «με αίτηση που υποβάλλεται στην Υ.Φ., με σκοπό την προαγωγή ολυμπιακών αθλημάτων, ιδίως μέσω της διοργάνωσης αθλητικών εκδηλώσεων ή της παροχής υπηρεσιών φιλοξενίας και λειτουργικών υπηρεσιών σε αθλητές, συλλόγους και αθλητικές ομοσπονδίες».

Τίθεται το ερώτημα αν θα ήταν σκόπιμο να τροποποιηθεί και η παρ. 8 του άρθρου 47 του ν. 4278/2014, η οποία περιέχει εξουσιοδότηση προς έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης περί καθορισμού της διαδικασίας πρόσκλησης των ενδιαφερομένων για τη συμμετοχή στην Αναδοχή Φάρου κ.λπ.

17. Επί των άρθρων 67, 68 και 69

Το άρθρο 67 προσθέτει άρθρο 65Α στον ν. 4442/1929, σύμφωνα με το οποίο «[ε]πιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση, σύμφωνα με τον Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων (ν. 2882/2001, Α' 17), ακινήτου παρακείμενου ή γειτνιάζοντος με στρατιωτικές εγκαταστάσεις, εφόσον κρίνεται αναγκαίο για την προστασία τους από πυρκαγιές και σε κάθε περίπτωση σε απόσταση όχι μεγαλύτερη από εκατό (100) μέτρα».

Το άρθρο 68 ορίζει ότι «[γ]ια την προστασία από πυρκαγιές η αρμόδια στρατιωτική υπηρεσία διενεργεί καθαρισμούς εντός στρατοπέδου και σε απόσταση έως και εκατό (100) μέτρα περιμετρικά των στρατιωτικών εγκαταστάσεων. Εφόσον κρίνεται αναγκαία για την αποτροπή κινδύνου πυρκαγιάς, δύνανται να διενεργείται εντός της περιμέτρου του προηγούμενου εδαφίου και κοπή δένδρων, χωρίς να απαιτείται η έκδοση άδειας και ιδίως η προβλεπόμενη στην παρ. 2 του άρθρου 40 του ν. 1337/1983 (Α' 33) και στην περ. ζ' της παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 4495/2017 (Α' 167). Για την κοπή δέντρων ε-

ντός ακινήτων πλησίον στρατιωτικών εγκαταστάσεων, και σε απόσταση έως εκατό (100) μέτρα από αυτές, προηγείται αναγκαστική απαλλοτρίωσή τους ή η σύσταση δουλείας ξύλευσης σε βάρος αυτών».

Περαιτέρω, με το άρθρο 69 προστίθενται περιπτώσεις ζ' και η' στην παράγραφο 1 του άρθρου 177 του ν.δ. 86/1969, ως προς τον καθαρισμό κάθε ειδους βλάστησης εντός και εκτός στρατοπέδων, σε ακτίνα έως εκατό (100) μέτρων.

Επί των ανωτέρω επισημαίνονται τα εξής:

α. Δεδομένης της βαρύτητας της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία συνεπάγεται στέρηση ιδιοκτησίας και δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια που έχει αποδειχθεί με τον προσήκοντα τρόπο, θεωρείται αυτονόητο, υπό το φως της αρχής της αναλογικότητας, ότι οφείλει να προηγείται της κήρυξης απαλλοτρίωσης η διερεύνηση ηπιότερων μέσων, όπως, για παράδειγμα, η σύσταση σχετικής δουλείας.

β. Για λόγους εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν, ενδεχομένως, χρήσιμη η ακριβέστερη περιγραφή της απόστασης από τα όρια του οικοπέδου ή του γηπέδου όπου βρίσκεται η στρατιωτική εγκατάσταση. Επίσης, ενδέχεται, η απαρέγκλιτη εφαρμογή του ορίου των εκατό (100) μέτρων περιμετρικά των στρατιωτικών εγκαταστάσεων να οδηγεί σε λύσεις μη προσήκουσες επί συγκεκριμένων περιπτώσεων, όπως, για παράδειγμα, σε περιπτώσεις που θα απαλλοτριώνεται μέρος μόνο του ακινήτου.

γ. Για λόγους συστηματικότητας, θα μπορούσε να εξετασθεί η εισαγωγή του άρθρου 68 του νομοσχεδίου στον ν. 4662/2020 («Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις»), όπου προβλέπονται μέτρα προληπτικής πυροπροστασίας (βλ., π.χ., άρθρο 167, κατά το οποίο θεσπίζονται, μεταξύ άλλων, προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα και μέσα πυροπροστασίας σε οικοπεδικούς και λοιπούς ακάλυπτους χώρους, στις δασικές, αγροτικές και συναφείς εκτάσεις).

δ. Στην αρχή της παραγράφου 1 του άρθρου 177 του ν.δ. 86/1969, όπως προτείνεται η αντικατάστασή του με το άρθρο 69 του νομοσχεδίου, λείπει η αριθμηση (1) της παραγράφου. Επίσης, στην περ. γ' της ανωτέρω παραγράφου δεν κλείνει η παρένθεση που ανοίγει πριν από τη λέξη «(ιδία».

18. Επί του άρθρου 71

Το άρθρο 71 τροποποιεί την παρ. 3 του άρθρου 440 του ν. 4957/2022 και, ειδικότερα, προσθέτει τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας στους Υπουργούς που εξουσιοδοτούνται, με κοινή απόφασή τους, να ρυθμίσουν «τα θέματα που α-

φορούν στον τρόπο και τα κριτήρια της δωρεάν διανομής στους ενεργούς φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών των διδακτικών συγγραμμάτων μέσω της ηλεκτρονικής υπηρεσίας "ΕΥΔΟΞΟΣ" (...), προκειμένου, σύμφωνα με την Έκθεση Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης επί του νομοσχεδίου, «να συμπεριληφθούν και οι σπουδαστές των Α.Σ.Ε.Ι.», δοθέντος ότι δεν υφίσταται δυνατότητα χρήσης της ηλεκτρονικής υπηρεσίας "ΕΥΔΟΞΟΣ" από τους σπουδαστές των Α.Σ.Ε.Ι. (Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 95, 96 και 122).

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι το άρθρο 71, υπό τον τίτλο «Συμμετοχή Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στην ηλεκτρονική υπηρεσία "ΕΥΔΟΞΟΣ" -Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 440 ν. 4957/2022», θα μπορούσε να ενταχθεί στο Μέρος Γ΄ του νομοσχεδίου, υπό τον τίτλο «Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Σ.Ε.Ι.)».

Περαιτέρω, τίθεται το ερώτημα μήπως, πλην -και προ- της προσθήκης του Υπουργού Εθνικής Άμυνας στην εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 440 του ν. 4957/2022, είναι αναγκαία η ρητή θέσπιση της συμμετοχής των Α.Σ.Ε.Ι. στην ηλεκτρονική υπηρεσία "ΕΥΔΟΞΟΣ" στον ν. 3187/2003 («Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.)»).

19. Επί του άρθρου 73

Στην παρ. 2 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μπορεί να καθορίζεται το ποσοστό της παρ. 1 του άρθρου 6». Το άρθρο 6 παρ. 1 ορίζει ότι «[τ]ο Ελληνικό Κέντρο Αμυντικής Καινοτομίας χρηματοδοτείται από τις ετήσιες πιστώσεις που εγγράφονται στο εξοπλιστικό πρόγραμμα προμηθειών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, αφού αφαιρεθεί το προβλεπόμενο στην παρ. 5 του άρθρου 7 του ν. 2919/2001 (Α΄ 128) ποσό, διατίθεται ποσοστό τουλάχιστον ενάμισι τοις εκατό (1,5%)».

Δοθέντος ότι η παρ. 1 του άρθρου 6 θέτει το ελάχιστο ποσοστό χρηματοδότησης, θα μπορούσε, για λόγους νομοτεχνικούς, η λέξη «καθορίζεται» να αντικατασταθεί από τη λέξη «αυξάνεται», και η προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 73 να αναδιατυπωθεί ως εξής: «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μπορεί να αυξάνεται το ποσοστό της παρ. 1 του άρθρου 6».

20. Επί του άρθρου 76

Η παρ. 2 ορίζει ότι «[η] κατεύθυνση Έρευνας Πληροφορικής του Τμήματος Αεροπορικών Επιστημών της Σχολής Ικάρων καταργείται από την επομένη της αποφοίτησης των εισακτέων σε αυτήν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026». Για λόγους νομοτεχνικούς, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να γίνει α-

ναφορά στην Κοινή Υπουργική Απόφαση Σ. 118/2021 (Β΄ 420), διά της οποίας ιδρύθηκε η εν λόγω κατεύθυνση Έρευνας Πληροφορικής, και η προτεινόμενη να διατυπωθεί ως εξής: «[η] κατεύθυνση Έρευνας Πληροφορικής του Τμήματος Αεροπορικών Επιστημών της Σχολής Ικάρων, η οποία ιδρύθηκε με την ΚΥΑ Σ. 118/2021 (Β΄ 420) καταργείται από την επομένη της αποφοίτησης των εισακτέων σε αυτήν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026».

Αθήνα, 21 Μαΐου 2024

Οι Εισηγητές

Δάφνη Ακουμιανάκη

Αλέξανδρος Κεσσόπουλος

Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης

Επιστημονικοί Συνεργάτες

Νέστωρ Πολίτης

Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αντώνης Παντελής

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής

Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών